

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Beleid

Onderwerp:

Bestuurlijke kopgroep "Woonversneller IJsselland" (WIJS).

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 25-10-2022
Notanummer	: 2022-888
Datum	: 25-10-2022
Programma	: 02-Openbare orde en veiligheid
Portefeuillehouder	: Wethouder De Geest, Burgemeester,
Bijlage(n)	: Van Crisisbed naar Echte woning versie Netwerk.docx

Parafering

18-10-2022: Burgemeester18-10-2022: Wethouder18-10-2022: programmamanager Veiligheid

Agendering

* 18-10-2022: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

26-10-2022

B & W d.d.: 25-10-2022

Besluit

1. Akkoord gaan met het instellen van een Bestuurlijke Kopgroep WIJS in IJsselland voor een gezamenlijke aanpak van de hindernissen en belemmeringen bij het realiseren van woonruimte voor statushouders en andere woningzoekenden
2. Akkoord gaan met de opdracht voor en samenstelling van de Bestuurlijke Kopgroep WIJS

De nota en het besluit openbaar te maken.

Inleiding

Sinds begin 2022 vangen alle gemeenten in IJsselland, met grote inspanning van verschillende organisaties, vele vluchtelingen op. Niet alleen Oekraïners hebben gastvrij onderdak gevonden, maar sinds deze zomer heeft elke gemeente inmiddels al één of meerdere vormen van crisisnoodopvang ingericht of staat dit in de planning. Met name het organiseren van crisisnoodopvang heeft vaak een ontwrichtende werking in de omgeving. Locaties moeten snel beschikbaar worden gesteld, omwonenden voelen zich overvallen en allerlei afdelingen draaien overuren. Kortom veel inspanningen voor relatief erg korte-termijn oplossingen. Om uit deze slepende crisissituatie te komen zijn zo snel mogelijk structurele oplossingen noodzakelijk.

Veel verschillende partijen zijn nodig voor deze structurele oplossing en daar wordt op allerlei manieren aan gewerkt. Zo wordt er landelijk gekeken naar een uitbreiding van aanmeldcapaciteit, structurelere financiering van COA en IND en sneller uitzetten van uitgedroogde asielzoekers.

De bijdrage die van alle gemeenten wordt gevraagd bestaat uit twee opgaven:

1. Zorg voor voldoende AZC-plekken, conform het officiële capaciteitsbesluit van het ministerie. (landelijk wordt op dit moment niet voldaan aan deze opgave, in de regio IJsselland voldoen wij hieraan wel).
2. Zorg voor voldoende uitstroom van statushouders uit AZC- plekken, conform de gebruikelijke halfjaarlijkse Taakstelling Huisvesting Statushouders (zowel landelijk als in onze regio voldoen we niet aan dit deel van de opgave).

Ondanks alle inspanningen van vele betrokken partijen lukt het de meeste gemeenten in IJsselland steeds moeilijker om statushouders te huisvesten. Dit heeft een rechtstreekse relatie met het tekort aan woningen waar ook vele andere doelgroepen last van hebben. Als statushouders niet kunnen uitstromen uit AZC's leidt dat rechtstreeks tot de (dreigende) overloop in Ter Apel die we inmiddels al enkele maanden kennen in de vorm van de "asielcrisis of opvangcrisis".

Op 28 september 2022 is er een speciaal bestuurlijk afstemmingsoverleg (BAO) georganiseerd waarbij met verschillende betrokken partijen een open gesprek is gevoerd over de stappen die nodig zijn uit deze 'asielcrisis' te komen. De oplossing ligt, zoals eerder geschetst, vooral aan het eind van de keten; het realiseren van voldoende huisvesting van statushouders. Wethouders wonen, woningcorporaties en de provincie hebben samen met de burgemeesters van gedachten gewisseld over de oplossingsrichtingen. Deze gedachtewisseling heeft geresulteerd in de notitie "Van crisisbed naar echte woning" (zie bijlage). Deze notitie is in het BAO van 12 oktober door de burgemeesters besproken. Daar hebben de burgemeesters besloten het instellen van de bestuurlijke Kopgroep Wijs als besluit voor te leggen aan de eigen colleges.

De opdracht voor de Bestuurlijke Kopgroep Wijs is:

- * Zorg dat gemeenten optimaal gefaciliteerd worden en niet allemaal het wiel opnieuw hoeven uit te vinden bij de realisatie van hun ambities;
- * Breng obstakels in beeld en los ze op: ga met betrokkenen die een (deel van) de oplossing kunnen bieden om tafel en probeer (onorthodoxe) oplossingen te vinden met elkaar;
- * Verbind de bestaande overleggen op de terreinen van wonen en de asielketen;
- * Escaleer waar nodig naar landelijke gremia.

De Bestuurlijke Kopgroep WIJS wordt namens het BAO getrokken door burgemeester Yvonne van Mastrigt (Olst-Wijhe) en zal verder bestaan uit deelname namens de provincie, een wethouder Wonen (namens het bestuurlijk overleg Wonen), een wethouder Sociaal (vanwege de verbinding met o.a. inburgering), een directeur-bestuurder namens NoWoZo (woningbouwcorporaties) een bestuurder van de Vereniging van Nutsbedrijven en Jeroen Hatenboer (lid Provinciaal Aanjaagteam wonen, lid landelijk Expertteam Wonen en verbonden aan de RVO). De bestuurlijke kopgroep wordt ondersteund door een ambtelijke kopgroep.

NB. De notitie in de bijlage is besproken in het BAO, maar niet vastgesteld

Met name over de haalbaarheid van het voorstel om de taakstelling voor de tweede helft 2023 per 1 april te realiseren (ipv de al bestaande reguliere datum van 1 juli) wordt verschillend gedacht. Gemeenten laten elkaar vrij in het al dan niet aanscherpen van deze termijn, in de wetenschap dat dit direct invloed heeft op de termijn waarop de crisisnoodopvang kan worden beëindigd. Het is duidelijk dat hier sprake is van communicerende vaten.

Voor de voorgestelde doelen A t/m D uit de bijlage geldt hetzelfde. Deze beschreven doelen maken dan ook geen deel uit van het nu te nemen collegebesluit.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Door verschillende krachten te bundelen beogen de gemeenten in IJsselland sneller, daadwerkelijk woonruimte te realiseren, zowel voor statushouders als voor andere woningzoekenden. De 11 individuele gemeenten bundelen zowel de krachten tussen de verschillen bestuurlijke tafels (o.a. BAO en bestuurlijk overleg wonen) als de samenwerking met relevante andere partners zoals de woningbouwcorporaties..

Kader

- Vreemdelingenwet 2000
- Huisvestingswet 2014

Betrokken partijen en participatie

Alle gemeenten in de regio IJsselland streven er naar om zo snel mogelijk alle (crisis)noodopvangplekken voor asielzoekers te kunnen beëindigen. Om dit te kunnen bereiken is in onze regio vooral een snellere uitstroom van statushouders uit bestaande AZC's nodig. En daarvoor is op korte termijn, structureel meer beschikbare woonruimte noodzakelijk, net zoals dat voor vele andere woningzoekenden geldt. Gelukkig zijn er op het gebied van versneld bouwen van (flex)woningen (en tussenvoorzieningen) al vele plannen en ambities. Maar bij het realiseren van deze plannen lopen gemeenten vaak tegen dezelfde belemmeringen en hindernissen aan. Dat is voor alle woningzoekenden enorm frustrerend, maar in de asielketen heeft dit óók tot gevolg dat de dreigende overloop in Ter Apel niet wordt opgelost en daarmee gemeenten belast blijven met de organisatie van crisisnoodopvang. In het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg van 12 oktober is de wens uitgesproken om de hindernissen en belemmeringen bij het realiseren van extra woonruimte zo krachtig mogelijk gezamenlijk aan te pakken. Het voorstel is om alle noodzakelijke partijen aan één tafel te zetten in één kopgroep "Woonversneller IJsselland" (WIJS).

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor:

1. Het zorgen voor huisvesting van statushouders is een taak van gemeenten. Dit zijn namelijk mensen die een verblijfsvergunning voor Nederland hebben gekregen en die bij voorkeur zo snel mogelijk moeten en willen beginnen met hun inburgering en integratie in Nederland. Al vele jaren krijgen gemeenten elk half jaar een zgn. "Taakstelling Huisvesting Statushouders". Door het woningtekort in Nederland verloopt het huisvesten van statushouders ook in onze regio steeds moeizamer, waardoor er op dit moment landelijk gezien ca. 17.000 statushouders onterecht een AZC-plek bij het COA bezet houden.
2. De Bestuurlijke Kopgroep WIJS is ondersteunend aan de realisatie van bestaande plannen en ambities en daarmee aan bestaande overlegstructuren. Zij inventariseert obstakels en belemmeringen om bestaande opdrachten en ambities op het gebied van woningbouw en huisvesten statushouders zo snel mogelijk te realiseren.

Argumenten tegen:

1. Het opvangen van asielzoekers (noodopvang) is in basis een taak van het COA. Dit betreft namelijk mensen van wie de asielaanvraag nog in behandeling is en die gedurende die looptijd onderdak krijgen in een AZC. Het organiseren van crisisnoodopvang voor asielzoekers is een verantwoordelijkheid van de

gemeenten, maar deze term wordt momenteel opgerekt. Een duidelijke scheiding tussen taken COA en gemeenten is van belang, waarbij het beheer van noodopvanglocaties daarmee feitelijk een oneigenlijke taak voor gemeenten is.

2. Alleen regionale inspanning lost het landelijk probleem niet automatisch op. Pas als alle provincies en regio's voldoende AZC-plekken leveren en alle gemeenten voldoen aan hun Taakstelling Huisvesting Statushouders is voldaan aan belangrijke voorwaarden voor het kunnen beëindigen van crisishulpverlening. Als de gemeenten in IJsselland beide opgaven wél weten te realiseren kan IJsselland op de landelijke tafels uiteraard oproepen om de nog benodigde crisishulpverlening vooral te laten organiseren door regio's die één of beide opgaven nog niet voor elkaar hebben.

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Als de colleges instemmen met het instellen van de Bestuurlijke Kopgroep WIJS zal onder aansturing van de bestuurlijk trekker Yvonne van Mastrigt de bemensing van de kopgroepen worden geregeld. De bestuurlijke kopgroep begint met het inventariseren van de grootste – bestaande - knelpunten en gaat op zoek naar oplossingen én naar de spelers die nodig zijn om die oplossingen te realiseren. De hulpconstructie is naar verwachting maximaal één jaar nodig. Als het lukt om voldoende woningen te realiseren waardoor statushouders weer volgens de taakstelling gehuisvest kunnen worden, is er niet alleen geen (crisis)noodopvang meer nodig, maar ontstaat er ook meer rust op de woningmarkt voor alle woningzoekenden.

Op 12 oktober 2022 is onderstaande notitie besproken in het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (BAO) IJsselland. Tijdens dit overleg is geconcludeerd dat het in deze notitie benoemde tijdspad voor het realiseren van doelen een bestuurlijke en politieke afweging vergt van de individuele gemeenten. Wel is besloten om de betrokken colleges voor te leggen in te stemmen met het instellen van een bestuurlijke kopgroep. De notitie kan daarom gelezen worden als een inspiratie voor het instellen van deze bestuurlijke kopgroep.

Van : Programmamanager Vluchtelingenstroom IJsselland

Afgestemd met: Kernteam en Netwerk Vluchtelingen, KSG-tje nieuwe locaties

Aan : BAO

Datum : 12 oktober 2022

Voorstel : Van Crisisbed naar Echte Woning

Inleiding

Er is een sterk verband tussen de noodzaak om in alle gemeenten crisisnoodopvang voor asielzoekers te organiseren en het gebrek aan voldoende, tijdig beschikbare woningen voor statushouders. Het overlopen van onze AZC's kent verschillende oorzaken (o.a. ook de lange procedures via de IND), maar er zijn twee knoppen waar gemeenten rechtstreeks voor verantwoordelijk zijn en die zij ook kunnen beïnvloeden. In dit voorstel wordt eerst ingegaan op de knoppen waar gemeenten invloed op hebben om uit de asielcrisis te komen, vervolgens proberen we een aantal jaren vooruit te kijken en tenslotte volgt een concreet voorstel waarmee we binnen de regio IJsselland zowel op korte, middellange als lange termijn onze verantwoordelijkheid op het gebied van woonruimte voor Vluchtelingen (asielzoekers, statushouders en Oekraïense vluchtelingen) kunnen waarmaken.

Knop 1) Voldoende AZC-plekken

Gemeenten moeten voor asielzoekers de AZC-plekken beschikbaar stellen die door het COA worden geprognoseerd. Landelijk zijn dit 51.000 plekken per 31-12-22, voor de provincie Overijssel 2900. Met dank aan de gemeenten Deventer, Hardenberg, Kampen, Raalte en Zwolle draagt IJsselland hier met op dit moment 1700 en vanaf begin 2023 met ruim 2000¹AZC-plekken voldoende aan bij. De sturing op het aantal AZC-plekken en de Flexibilisering van de asielketen vindt plaats via de landelijke en Provinciale Regie Tafels (PRT).

Knop 2) Huisvesting statushouders conform Taakstelling

Gemeenten moeten *statushouders* in hun gemeenten huisvesten conform de halfjaarlijkse Taakstelling Huisvesting Statushouders.

Actueel beeld landelijk

¹ Op het moment dat Zwolle opengaat zitten we op ruim 2000. Dit is inclusief ruim 400 tijdelijke plekken. Op langere termijn vraagt dit blijvend aandacht, maar voor de korte termijn zit hier voorlopig geen vraagstuk in IJsselland.

Landelijk is de formele taakstelling voor het tweede halfjaar van 2022 13.500 statushouders. Informeel is gevraagd om alvast te anticiperen op 20.000 te huisvesten statushouders in het tweede halfjaar. De taakstelling voor het eerste halfjaar van 2023 is op 1 oktober bekend geworden en staat landelijk op 21.200, zie bijlage voor de taakstelling van de gemeenten van IJsselland. Omdat nog altijd ca. 30% van de beschikbare AZC-plekken onterecht wordt bezet door statushouders is dit opnieuw een forse taakstelling waarmee getracht wordt de achterstanden weg te werken.

Actueel beeld IJsselland

Voor IJsselland is de formele taakstelling voor het tweede halfjaar van 2022 (inclusief achterstand per 1 juli) ca 500 te huisvesten statushouders en informeel ruim 700 (inclusief achterstand per 1 juli). De nieuwe taakstelling voor de eerste helft van 2023 is voor IJsselland ca. 650 te huisvesten statushouders. De actuele stand van gehuisveste personen (en dus van feitelijk leeg gekomen bedden bij het COA) was op 26 september 244 (= ca. 50% van de formele taakstelling). De provincie/ commissaris heeft een toezichthoudende rol in de realisatie van de taakstelling, maar de woningen moeten in onze 11 gemeenten worden gevonden.

Structurele verwachting te huisvesten statushouders

Uitgaande van een bandbreedte van 30.000 tot 60.000 asielzoekers per jaar, waarvan momenteel ca. 80% een verblijfsvergunning krijgt zal de komende jaren de landelijke taakstelling per jaar schommelen rond de 36.000 te huisvesten statushouders per heel jaar. IJsselland krijgt ca. 3% toebedeeld, dwz ca 1000 statushouders per jaar, wat grofweg overeenkomt met ca 500 woningen per jaar verdeeld over de hele regio. Dit is nadrukkelijk een gemiddelde met een hele grove bandbreedte, maar geeft wel een goede indicatie van de orde van grootte van de structurele opgave in de regio. Overigens komen de actuele taakstellingen grosso modo overeen met de structurele prognose.

Verwachting te huisvesten Oekraïense ontheemden

Deze opgave is op dit moment nog lastiger te voorspellen. Op basis van het rapport Clingendael kunnen we uitgaan van ca. 120.000 Oekraïners waarvan heel grofweg ca. 50% in Nederland zal willen blijven. Als dit evenredig over de regio's verdeeld zal zijn betekent dit voor IJsselland ca. 2.400 Oekraïners die de komende jaren een beroep doen op een woning. Afhankelijk van hoe dit zich over de jaren verspreid kan het betekenen dat we ca. 1200 extra woningen nodig hebben in de komende 2 tot 10 jaar.

Wat is het verband tussen de instroom van asielzoekers (en Oekraïners) en de opgave op het terrein van wonen?

Uiteindelijk hebben mensen die een verblijfsvergunning hebben gekregen "gewoon" recht op een woning, net zoals elke andere Nederlander. Tijdelijke oplossingen zijn denkbaar, maar we komen alleen van de crisisnoodopvang af als er, structureel, voldoende AZC-plekken voor asielzoekers en voldoende woningen voor statushouders beschikbaar komen.

Bij het zoeken naar woningen voor statushouders kunnen gemeenten aan vier "hoofdknoppen" draaien:

- 1) Toevoegen van nieuwe (flex)woningen.
- 2) Besluiten over het aandeel sociale huurwoningen hierin
- 3) Bestaande panden transformeren tot sociale huurwoningen
- 4) Afspraken maken met corporaties over het aandeel sociale huurwoningen binnen bestaand bezit wat aan statushouders wordt toegekend.

Ambitie woningbouw landelijk

Nederland heeft de ambitie om 900.000 woningen te bouwen, uiterlijk in 2030. Het is belangrijk om te beseffen dat maximaal ca. 30% van deze woningen sociale huur zal zijn en dat van de sociale huurwoningen gemiddeld 10% wordt toegewezen aan statushouders. Dat betekent dat landelijk gezien maximaal 3% van de 900.000 woningen beschikbaar zal komen voor statushouders vanuit het toevoegen van nieuwe woningen. Overigens duurt het gemiddeld genomen ca. 7 jaar voor woningen daadwerkelijk zijn gebouwd.

Ambitie woningbouw IJsselland

Voor Overijssel is de ambitie om 42.300 woningen toe te voegen in 2030. Stel dat de helft daarvan in IJsselland is, dan betekent dat 3% van 21.150, ca. 600 woningen voor statushouders in 2030 (over 8 jaar). En dat is waarschijnlijk een te optimistische schatting omdat lang niet in alle bestaande plannen 30 % sociale huur is geprogrammeerd. Zoals hierboven aangegeven hebben we in IJsselland ca. 500 woningen per jaar nodig, dus met 600 woningen tot 2030 gaan we de asielcrisis niet oplossen.

Ambitie flexwonen IJsselland

Omdat het toevoegen van structurele woningen te lang duurt om de acute woningnood (voor alle doelgroepen) op te lossen heeft IJsselland ook een ambitie op het bouwen van flexwoningen. In totaal is voor 700 a 750 flexwoningen een subsidieaanvraag ingediend ihkv de Stimuleringsregeling Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting. Van deze woningen moet 30% bestemd worden voor Oekraïners en/of voor Statushouders. Het is de bedoeling om deze woningen in 2023/2024 te realiseren. Samengevat levert de ambitie op flexwonen dus maximaal 200 a 250 woningen voor statushouders (en Oekraïners) op in 2023/2024. Conclusie: ook met 250 flexwoningen tot 2024 gaan we de asielcrisis niet oplossen.

Bestaande voorraad

Waar gemeenten en corporaties ook invloed op hebben is het percentage aan statushouders toe te wijzen woningen binnen de bestaande voorraad sociale huurwoningen. Met ca. 5000 mutaties in 2021 en 10 % toe te wijzen aan statushouders zou dit ca. 500 woningen op moeten kunnen leveren. Het aandeel sociale huur én de mutatiegraad verschilt per gemeente en corporatie. Gelet op de krapte op de woningmarkt daalt de mutatiegraad² echter overal (er is te weinig doorstroom), er is gelet op de samenstelling in de wijk ook niet altijd een passende match te maken én er is sprake van verdringing van andere woningzoekers. Toch levert dit het snelst resultaat op en – op korte termijn – in afwachting van de daadwerkelijke realisatie van nieuwe (flex)woningen – het meest effectief is voor het oplossen van de problematiek in Ter Apel.

² Variërend van 4 tot 8% van het bezit

Onze ambitie en doelen

In de regio IJsselland willen bestuurders van gemeenten en provincie de Crisisnoodopvang voor vluchtelingen zo snel als mogelijk beëindigen én voorkomen dat dit in de toekomst weer nodig is. In IJsselland betekent dit dat we vooral kunnen draaien aan de knop van het huisvesten van statushouders. Om de ambitie te bereiken willen we onze bijdrage aan de landelijke huisvestingsopgave in de asielketen en de opvang voor Oekraïense ontheemden versneld realiseren en zorgen dat we langjarig de benodigde huisvesting kunnen organiseren.

Wij gaan daarom onze colleges de volgende doelen laten vaststellen:

- A) We maken voor 1 december een concreet plan om **voor 1 april³ 2023 de taakstelling huisvesting statushouders eerste halfjaar 2023 te realiseren** (inclusief eventuele achterstand taakstelling 2022) (korte termijn).
- B) We **realiseren en versnellen de bouw van Flexwoningen in 2023/ 2024** (middellange termijn)
- C) We realiseren **regiobreed voldoende Tussenvoorzieningen in 2023/2024** (middellange termijn)
- D) We zorgen voor **structurele inbedding van de opgaven op het gebied van Vluchtelingen** in de lokale Woonzorgvisies (1 januari 2024) en de regionale Woondeal (2030, lange termijn).

Doel A: Taakstelling eerste half jaar 2023 (inclusief achterstand) te realiseren per 1 april 2023.

Om op de kortst mogelijke termijn van de crisishulpopvang af te komen maken de gemeenten een concrete planning waarmee elke gemeente zo snel als mogelijk de volledige eigen lokale taakstelling realiseert. Door deze taakstelling te realiseren, zorgen we direct voor lege bedden in de AZC's. We streven dus naar vóór gaan lopen op de taakstelling. Dit kan mbv de volgende interventies die direct tot (nagenoeg) structurele oplossingen leiden:

- Bijgestelde afspraken met de corporaties op basis van de bestaande woningvoorraad⁴ (bijvoorbeeld model Utrecht)
- Toevoegen van flexwoningen tbv statushouders als het lukt om die in de eerste helft van 2023 te realiseren

Als een (nagenoeg) structurele oplossing niet op korte termijn (1^e helft 2023) mogelijk is dan zijn er de volgende tijdelijke overbruggingsmogelijkheden, ook te realiseren per 1 april 2023.

- Realiseren van een tussenvoorziening in bestaande bebouwing (te financieren via de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen)
- Tijdelijke huisvesting in vakantieparken of hotels (te financieren via de Hotel en Accommodatieregeling)
- Tijdelijke huisvesting via particuliere initiatieven (bijvoorbeeld zoals in het project in Kampen www.thuisgevers.nl of www.refugeehome.nl)

Doel B: Realisatie en versnelling van de bouw van Flexwoningen in 2023/2024.

- Er wordt een concrete ambitie geformuleerd (aantallen/ tijdpad) voor de realisatie van flexwoningen / woningen die beschikbaar komen voor statushouders en er wordt getoetst of

³ In het BAO werd verschillend gedacht over de ambitie om de taakstelling die voor alle gemeenten per 1 juli gerealiseerd moet worden, versneld te realiseren. Wel wil elke gemeente zich conformeren aan de officiële datum van 1 juli 2023. De hier geformuleerde doelen worden dan ook niet in alle colleges zo vastgesteld, maar kunnen in elk geval wel beschouwd worden als een stappenplan/ handelingsperspectief wat gemeenten desgewenst kunnen gebruiken om de huisvesting van statushouders structureel op orde te krijgen.

⁴ In het kader van de Regie op de Volkshuisvesting komt er mogelijk een wettelijke verplichting op het aantal/ percentage ter beschikking te stellen woningen voor aandachtsgroepen, inclusief Statushouders.

dat, in combinatie met de resultaten van opdracht A) tot voldoende beschikbaar te komen woningen leidt, in het benodigde tempo, voor de periode tot 2025.

- Er wordt geïnventariseerd welke partners nodig zijn voor het realiseren van de ambitie en gecheckt of zij allemaal op bestuurlijk niveau aan dezelfde tafel zitten.
- De bekende knelpunten (en evt. oplossingen) worden geïnventariseerd en gedeeld en gemeenten maken onderling afspraken over het zoeken naar en delen van oplossingen.

Doel C: Realiseer regiobreed voldoende Tussenvoorzieningen voor 2023/2024

Met Tussenvoorzieningen worden plekken bedoeld waar statushouders (en Oekraïense Vluchtelingen) gedurende enkele jaren (1 tot 3 jaar) kunnen wonen, in afwachting van een echte woning. In deze Tussenvoorzieningen kunnen faciliteiten gedeeld worden, maar is het wel belangrijk dat mensen zelf kunnen koken. Dat mag dus wel bijvoorbeeld in een gezamenlijke keuken.

Zorg dat er een concrete ambitie wordt geformuleerd zodat er regiobreed voldoende Tussenvoorzieningen zijn, zolang dat nog nodig is om het gat tussen (crisis)noodopvang en een echte (flex)woning te overbruggen.

Doel D: Zorg voor structurele inbedding van de opgaven op het gebied van Vluchtelingen in de lokale Woonzorgvisies en de regionale woondeals (gericht op 2030)

Gemeenten zijn verplicht om op 1 januari 2024 een woonzorgvisie te hebben. Deze moet ingaan op de volgende aandachtsgroepen:

- Dak- en thuisloze mensen
- Statushouders
- Sociaal en medisch urgenten
- Uitstromers uit een instelling
- Arbeidsmigranten
- Studenten
- Woonwagenbewoners

De aanleiding hiervoor is de hoge urgentie voor het huisvesten van aandachtsgroepen. De ambitie is het realiseren van voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen met een evenwichtige verdeling over gemeenten met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. Gemeente Enschede is als koploperregio betrokken bij dit traject. Ook de provincie is hierop aangehaakt.

Wat belemmert ons om onze ambitie ter realiseren?

Tijdens oa het BAO van 28 september is geconstateerd dat gemeenten bij het realiseren van de ambities zoals hierboven verwoord tegen “beren” aanlopen. Hieronder een niet-uitputtelijke lijst van deze belemmeringen:

- Is er een grondpositie?
- Hoe ga je om met weerstand bij omwonenden?
- Is de corporatie bereid om te exploiteren?
- Is er materiaal/ menskracht/ units bij bouwers beschikbaar?
- Hoe krijgen we de financiering rond?
- Werken de nutsbedrijven mee?
- Werken andere partners (o.a. omgevingsdienst) mee?

- Past het binnen de stikstofruimte?
- Hebben we voldoende/ de juiste ambtenaren om deze projecten van de grond te krijgen?
- Kunnen we iets doen om juridische procedures te voorkomen/ te versnellen?
- Hoe nemen we de “sociale partners” mee? (onderwijs, huisartsen, Vluchtelingenwerk)

Omdat elke gemeente grotendeels tegen dezelfde, vergelijkbare obstakels aanloopt wordt afgesproken om de krachten te bundelen en mbv een bestuurlijke kopgroep het voortouw te nemen om obstakels uit de weg te ruimen en zo daadwerkelijk tot een snelle realisatie van de ambities te komen.

Aanvullend aan al bestaande overleggen (zie bijlage) gaat het hier nadrukkelijk om de opdracht om het gat tussen “crisisbed en echte woning” zowel op korte termijn als structureel te dichten. Wellicht kan dit op termijn in een bestaand overleg, maar om zo snel mogelijk écht uit de huidige crisismodus te komen is op dit moment extra bestuurlijke inspanning nodig die de verschillende al bestaande overleggen met elkaar verbindt.

Concept Opdracht voor de Bestuurlijke Kopgroep “Woonversneller IJsselland” (WIJS)

- Zorg dat gemeenten optimaal gefaciliteerd worden en niet allemaal het wiel opnieuw hoeven uit te vinden bij de realisatie van de ambities
- Breng de obstakels in beeld en los ze op: ga met betrokkenen die een (deel van) de oplossing kunnen bieden om tafel en probeer (onorthodoxe) oplossingen te vinden met elkaar
- Verbind de bestaande overleggen op de terreinen van wonen en asielketen rond de ambitie
- Escaleer waar nodig naar landelijke gremia

Voorstel samenstelling Bestuurlijke Kopgroep WIJS

De bestaande overleggen die met elkaar verbonden moeten worden zijn in elk geval:

- Het BAO (11 burgemeesters, gefocust op acute crisis)
- Het regionaal Bestuurlijk overleg Wonen, (11 wethouders wonen, Gedeputeerde Wonen en Corporaties, gefocust op realisatie Regionale Woondeal).
- De regionale overleggen op diverse terreinen in het sociaal domein (Onderwijs, Zorg, Werk, Inburgering)

Om deze overleggen met elkaar te verbinden is het voorstel de kopgroep samen te stellen uit vertegenwoordigers vanuit de bestaande overleggen die als linkin-pin functioneren tussen kopgroep en bestaand overleg. Deze kopgroep wordt ondersteund door Jeroen Hatenboer en een lid uit de ambtelijke kopgroep. Ivm de daadkracht stellen we voor om deze kopgroep te laten bestaan uit max. 5 a 7 personen.

Voorzet bestuurlijke kopgroep:

- Gedeputeerde wonen/ Directeur Wonen Provincie
- 1 burgemeester, met 1 burgemeester als achterwacht/ sparringpartner
- 1 wethouder wonen , met 1 wethouder als achterwacht/ sparringpartner
- 1 wethouder sociaal, met 1 wethouder als achterwacht/ sparringpartner
- 1 directeur- bestuurder namens NoWozo met 1 DB als achterwacht/ sparringpartner
- 1 bestuurder van de Vereniging van Nutsbedrijven

- Jeroen Hatzenboer (RVO, lid landelijk Expertteam Wonen, Provinciaal aanjaagteam)

Voorzet ambtelijke kopgroep:

- Beleidsmedewerker Flexwonen Provincie
- Regionaal Programmamanager Vluchtelingen/ met 1 lid uit het kernteam als achterwacht.
- 1 (strategisch) beleidsmedewerker wonen, tevens lid van het KSG'tje / met 1 achterwacht
- 1 (strategisch) beleidsmedewerker sociaal domein, met 1 achterwacht
- 1 (strategisch) beleidsmedewerker NoWoZo met 1 achterwacht
- Strategisch beleidsmedewerker Vereniging van Nutsbedrijven
- Financiën

Eventuele klankbordgroep

Voor een belangrijk deel kunnen bestaande overleggen ook benut worden als klankbordgroep. Denk bijvoorbeeld aan de Brede Bouwcoalitie, of het Consilium in Zwolle. Als bestuurlijke en/of ambtelijke kopgroep het nuttig/ noodzakelijk/ wenselijk vinden kunnen zij ook besluiten om (tijdelijk) een extra, integrale klankbord in het leven te roepen.

Duur van de opdracht Bestuurlijke Kopgroep WIJS

Zodra de ambities op korte en langere termijn zijn gerealiseerd, kan de Bestuurlijke Kopgroep worden ontbonden/ in de waakvlamstand en wordt de realisatie van woningen weer volledig belegd bij de daarvoor bestaande overleggen.

- Indicatoren:
 - o Er is geen crisishulp nodig voor asielzoekers meer nodig, naar verwachting ook niet als we een half jaar vooruitkijken
 - o De beschikbare locaties voor (langdurige) opvang van (Oekraïense) Vluchtelingen sluiten aan bij de landelijke prognoses op het gebied van instroom en bij de regionale geplande doorstroom naar reguliere woningen
 - o Er is een monitor- en signaleringssysteem ontwikkeld waarmee signalen over fluctuaties in de Vluchtelingenstroom tijdig worden opgevangen door de verantwoordelijk wethouders wonen/ volkshuisvesting.

Gevraagde besluiten⁵:

Het BAO wordt gevraagd in te stemmen met:

- 1) De ambitie
- 2) Het voorleggen van de geformuleerde doelen aan de colleges van B&W
- 3) De samenstelling van de bestuurlijke en ambtelijke kopgroep (op rol en functie)
- 4) De indicatoren die het moment bepalen dat deze kopgroep weer wordt ontbonden.

Tevens wordt het BAO gevraagd om een bestuurlijk trekker van de kopgroep aan te wijzen.

Vervolg

Na besluitvorming in het BAO:

⁵ In het BAO van 12 oktober was overeenstemming over het voorleggen aan alle colleges van het voornemen tot het instellen van de bestuurlijke kopgroep WIJS, de opdrachtformulering en de samenstelling.

- Zorgt het programmateam voor een concept collegevoorstel wat als basis kan dienen voor het voorleggen van de doelen aan de 11 colleges vóór 26 oktober (eerstvolgend BAO)
- Zorgen Programmamanager en Jeroen Hatenboer, onder aansturing van de bestuurlijk trekker, voor de definitieve bemensing van de kopgroepen en een zo snel mogelijke start.

Kunnen lokale inspanningen op het gebied van huisvesten asielzoekers, statushouders en Oekraïners uiteraard gewoon doorgaan!

Bijlagen:

Taakstelling huisvesting statushouders eerste helft 2023 (excl. evt saldo taakstelling 2022)

Gemeente	Taakstelling 1e helft 2023
Dalfsen	35
Deventer	122
Hardenberg	74
Kampen	66
Olst-Wijhe	23
Ommen	23
Raalte	46
Staphorst	21
Steenwijkerland	54
Zwartewaterland	28
Zwolle	157
Totaal Regio	649

Bestaande overleggen (nog uit te werken)

- 1) BAO en gemeentelijk Netwerk
- 2) Bestuurlijk en Ambtelijk Overleg Wonen
- 3) Aanjaagteam Wonen
- 4) Woonkeuken
- 5) Zwols Consilium Wonen
- 6) Brede Bouwcoalitie
- 7) Diverse (sub)regionale overleggen op het sociaal domein
- 8) Provinciale Regietafel Asiel